Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0229

Az afganisztáni helyzet: a közelmúltbeli földrengések által érintett nők és közösségek támogatása

Az Európai Parlament 2025. október 9-i állásfoglalása az afganisztáni helyzetről: a közelmúltbeli földrengések által érintett nők és közösségek támogatása (2025/2872(RSP))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Emberi Jogok 1948. december 10-i Egyetemes Nyilatkozatára és a Polgári és Politikai Jogok 1966. december 16-i Nemzetközi Egyezségokmányára,

– tekintettel a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések minden formájának kiküszöböléséről szóló, 1979. december 18-i ENSZ-egyezményre és a gyermek jogairól szóló, 1989. november 20-i ENSZ-egyezményre, amelyeket Afganisztán ratifikált,

– tekintettel az ENSZ Közgyűlésének az afganisztáni helyzetről szóló, 2025. július 7-i határozatára,

– tekintettel az ENSZ főtitkárának az ENSZ Biztonsági Tanácsához intézett, az afganisztáni helyzetről és ennek a nemzetközi békével és biztonsággal kapcsolatos vonatkozásairól szóló, 2025. június 11-i jelentésére,

– tekintettel a menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i ENSZ-egyezményre és annak 1967. évi jegyzőkönyvére,

– tekintettel a visszaküldés tilalmáról szóló nemzetközi jogra,

– tekintettel az ENSZ Afganisztánnal foglalkozó különmegbízottjainak 2024. június 30-án és július 1-jén Dohában (Katar) tartott harmadik ülésének következtetéseire,

– tekintettel az afganisztáni helyzetről szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen az afganisztáni nők helyzetének „az erkölcsösség előmozdításáról és a bűn megelőzéséről” szóló törvény közelmúltbeli

elfogadása miatt bekövetkező romlásáról szóló, 2024. szeptember 19-i állásfoglalására[1],

– tekintettel a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 2022. november 14-i és az Afganisztánról szóló, 2021. szeptember 15-i tanácsi következtetésekre, amelyek öt kritériumot vázoltak fel a tálibok által vezetett de facto hatóságokkal való uniós kapcsolatfelvétel tekintetében,

– tekintettel az Európai Unió Bíróságának (EUB) 2024. október 4-i ítéletére[2], amely szerint az olyan rendszerszintű megkülönböztetés, mint amellyel az afgán nők a tálibok uralma alatt szembesülnek, az uniós menekültügyi jog szerinti üldöztetésnek minősül,

– tekintettel az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, és másrészről az Afganisztáni Iszlám Köztársaság[3] között 2017. február 18-án aláírt partnerségi és fejlesztési együttműködési megállapodásra,

– tekintettel az emberi jogok védelmezőiről, a gyermekek jogainak előmozdításáról és védelméről, valamint a nőkkel és lányokkal szembeni erőszakról és a velük szembeni megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelemről szóló uniós tematikus iránymutatásokra,

– tekintettel az „Uniós humanitárius segítségnyújtás: új kihívások, régi elvek” című, 2021. március 10-i bizottsági közleményre (COM(2021)0110), amely prioritásként kezeli a védelmet, a katasztrófavédelmi felkészültséget, valamint a nők és a kiszolgáltatott csoportok szükségleteit,

– tekintettel az Élelmezési Világprogram Afganisztánról szóló, 2024. évi éves országjelentésére, amelyet 2025. március 27-én tettek közzé,

– tekintettel a 2022. évi humán fejlettségi mutatóra,

– tekintettel a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által „Új európai konszenzus a fejlesztési politikáról – »A mi világunk, a mi méltóságunk, a mi jövőnk«” címmel elfogadott, 2017. június 30-i együttes nyilatkozatra,

---

1 HL C, C/2024/7211, 2024.12.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7211/oj.

2 A Bíróság 2024. október 4-i ítélete, AH, FN kontra Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:828.

3 HL L 67., 2017.3.14., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/434/oj.

– tekintettel a Nemzetközi Válságcsoport 2023. január 31-án közzétett, „Afghanistan: The Taliban Restrict Women’s Rights, Worsening the Humanitarian Crisis” (Afganisztán: A tálibok korlátozzák a nők jogait, súlyosbítva a humanitárius válságot) című elemzésére,

– tekintettel az UNICEF 2024. december 5-én indított, 2025. évi humanitárius finanszírozási felhívására,

– tekintettel az ENSZ Menekültügyi Ügynöksége által 2025 szeptemberében Afganisztán számára indított sürgősségi finanszírozási felhívásra,

– tekintettel az UNICEF 2025. szeptember 9-én indított, 2025. évi afganisztáni földrengés-elhárítási felhívására,

– tekintettel a Nemzetközi Migrációs Szervezet 2024. december 16-án közzétett, 2025. évi afganisztáni válságelhárítási tervére,

– tekintettel az Egészségügyi Világszervezet 2025. január 16-án közzétett, 2025. évi egészségügyi sürgősségi felhívására,

– tekintettel a Nemzetközi Büntetőbíróság által Haibatullah Akhundzada legfőbb tálib vezető és Abdul Hakim Haqqani, a Legfelsőbb Bíróság tálib elnöke ellen 2025. július 8-án kiadott elfogatóparancsokra,

– tekintettel az EUB C-621/21. sz. ügyben 2024. január 16-án hozott ítéletére a nemi alapú erőszakkal szembesülő nők nemzetközi védelmének biztosításáról[1],

– tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

A. mivel 2025. augusztus 31-én 6-os erősségű földrengés rázta meg az Afganisztán keleti részén fekvő Kunar tartományt, amelynek során több mint 2200-an vesztették életüket és több ezren sérültek meg Kunar és a szomszédos Nangarhar tartományban; mivel több mint 6700 otthon dőlt romba, és egész falvak váltak romhalmazzá, így legalább 11 000 ember kénytelen sátrakban élni, és a tél közeledtével hipotermiának van kitéve; mivel a globális humanitárius segítségnyújtás csökkentése súlyosan érintette a válságra adott válaszintézkedéseket;

B. mivel a tálibok uralma súlyosan elszigetelte Afganisztánt a nemzetközi közösségtől, ami késedelmet eredményezett a nemzetközi segítségnyújtás célba juttatásában; mivel a földrengés aránytalanul sújtja a nőket a tálibok szigorú társadalmi szabályai miatt, amelyek korlátozzák a férfi önkénteseket abban, hogy nőkhöz

---

[1] A Bíróság 2024. január 16-i ítélete, WS kontra Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet, C-621/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:47.

érjenek, ezáltal akadályozva a mentési munkálatokat és az orvosi ellátást; mivel 2025. szeptember 5. óta a tálibok megakadályozták, hogy az afgán női alkalmazottak és vállalkozók belépjenek az ENSZ kabuli táboraiba, ezzel súlyosan korlátozva a nőknek és lányoknak nyújtott humanitárius segélyek célba juttatását; mivel a tálib rezsim által Afganisztánban bevezetett nemi alapú apartheid egészségügyi következményei negatívan befolyásolják a nő és lány áldozatoknak biztosított segítségnyújtást; mivel a női orvosok hiánya, valamint a nőkre és lányokra vonatkozó szigorú utazási korlátozások hozzájárultak a földrengések okozta halálesetek magas arányához; mivel a földrengés aránytalanul sújtja a nőket a tálibok szigorú társadalmi szabályai miatt, amelyek megakadályozzák a férfi önkénteseket abban, hogy nőkhöz érjenek, ezáltal akadályozva a mentési munkálatokat és az orvosi ellátást; mivel a női humanitárius dolgozók kritikus szerepet játszottak az érintett falvak elérésében, az egészségügyi és pszichoszociális támogatás nyújtásában és a segélyek elosztásában;

C. mivel a tálibok a hatalomba való 2021. augusztusi visszatérésük óta radikálisan értelmezik és érvényesítik a saríát, ami a nők és lányok közéletből való szinte teljes kizárásához vezetett Afganisztánban; mivel ezt a nőkre és lányokra vonatkozó széles körű korlátozások, többek között a közép- és felsőfokú oktatásban való részvétel tilalma, a legtöbb foglalkoztatási formában való részvétel tilalma, a nyilvános terekhez és a sporthoz való hozzáférés megtagadása, szigorú öltözködési szabályok előírása, az erőszak áldozatait támogató rendszerek felszámolása, valamint azon követelmények révén hajtották végre, hogy a nők csak férfi gyám kíséretében utazzanak; mivel további rendeletek drasztikusan csökkentették a női egészségügyi szakemberek számát Afganisztánban, például mikor 2024 decemberében betiltották a nők egészségügyi oktatásban való részvételét, vagy hogy orvosi záróvizsgát tehessenek;

D. mivel 2024-ben az EUB három ítéletet[1] hozott a nemi alapú erőszak és üldözés ügyében, jelezve, hogy a tagállamok jogosultak kizárólag a nemet és az állampolgárságot figyelembe venni egy afgán állampolgárságú nő menedékjog iránti kérelmének egyedi értékelése során;

E. mivel 2025. szeptember 30. és október 2. között a tálibok országosan leállították az internetet, zavart okozva a kommunikációban, a repülőjáratokban, a banki és az alapvető szolgáltatásokban, és afgánok millióit fosztották meg az információhoz és az oktatáshoz

[1] A Bíróság 2024. január 16-i ítélete, WS kontra Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet, C-621/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:47; A Bíróság 2024. június 11-i ítélete, AH, K, L kontra Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, C 646/21. sz. ügy, ECLI:EU:C:2024:487; A Bíróság 2024. október 4-i ítélete, AH, FN kontra Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:82.

való hozzáféréstől, különösen a nők és lányok számára a tanulási lehetőségek kihasználásához szükséges utolsó mentőövek egyikét szakították el tekintettel arra, hogy a tálibok tiltják számukra az oktatásban való részvételt a hatodik osztályon túl;

F. mivel az Egészségügyi Világszervezet szerint 422 afganisztáni egészségügyi létesítményt zártak be a finanszírozási hiány miatt, ami 3,08 millió embert érint; mivel Afganisztánban több egészségügyi szükséghelyzet is fennáll, ami tovább súlyosbítja a világszerte már így is az egyik legmagasabb gyermekágyi halálozási arányt;

G. mivel Afganisztánban súlyos a humanitárius helyzet, közel 24 millió ember szorul humanitárius segítségre, és közel 15 millió ember szenved az élelmiszer-ellátás súlyos bizonytalanságától; mivel 2024 januárja és októbere között több mint 1,1 millió ember, tért vissza Afganisztánba, köztük sokan kényszer hatására, ami további terhet ró az amúgy is túlterhelt közösségekre; mivel Afganisztánban több mint 3,2 millió belső menekült, a szomszédos országokban pedig 5,3 millió afgán menekült és menedékkérő él;

H. mivel csökkentették az USAID által nyújtott segélyek finanszírozását, ami súlyosan érintette Afganisztán egészségügyi rendszerét és élelmezési segélyprogramjait; mivel az EU és tagállamai továbbra is Afganisztán legnagyobb humanitárius adományozói közé tartoznak, és 1 millió euró összegű sürgősségi humanitárius segélyt hagytak jóvá a 2025-ben már elkülönített 161 millió euró összegű humanitárius segélyen felül, amelyet Afganisztán-szerte működő szervezeteknek szánnak; mivel Afganisztánban az uniós humanitárius segítségnyújtás kizárólag humanitárius partnereken keresztül történik;

I. mivel Afganisztán továbbra is magas szintű, olyan szélsőséges iszlamista csoportok által végzett terrorista tevékenységekkel szembesül, mint a tálibok, az al-Kaida és az Iszlám Állam Horászán, amelyek szándékosan a polgári lakosságot, a kisebbségeket és a humanitárius dolgozókat célozzák meg; mivel az EU jogosan nem tart fenn kapcsolatot Afganisztán de facto hatóságaival;

1. mély aggodalmát fejezi ki a földrengések következtében Kunarban, Nangarharban és a szomszédos tartományokban kialakult humanitárius helyzet miatt, részvétét fejezi ki az áldozatok családjainak, és sürgeti a nemzetközi szereplőket, hogy a lehető leghamarabb nyújtsanak segítséget a túlélőknek; ragaszkodik ahhoz, hogy fokozzák a rosszul ellátott lakosság számára nyújtott sürgősségi segítségnyújtást, segítsék a visszatérő migránsokat a határátkelőhelyeken, és javítsák különösen az anyák és gyermekek egészségügyi ellátását; felszólítja Afganisztán de facto hatóságait, hogy oldjanak fel minden olyan korlátozást, amely gátolja a humanitárius segélyekhez való hozzáférést vagy azok elosztását;

emberiesség elleni bűncselekményként elítéli, hogy az afgán rezsim szándékosan magára hagyta e tragédia nő és lány áldozatait;

2. határozottan elítéli az olyan elnyomó intézkedéseket, mint a tálibok által az egész országban nemrég végrehajtott internetleállítás; emlékeztet arra, hogy ez még inkább elszigeteli Afganisztán népét, különösen az online tanulási lehetőségeket kereső nőket, és negatív hatást gyakorol a humanitárius segítségnyújtási műveletekre és az ország már amúgy is törékeny gazdaságára; felszólítja a de facto hatóságokat, hogy a jövőben tartózkodjanak az ilyen gyakorlatoktól;

3. sürgeti a nemzetközi közösséget, hogy hangolja össze a humanitárius segítség növelésére és nyújtására, az infrastruktúra újjáépítésére, valamint a túlélők orvosi és pszichológiai támogatására irányuló erőfeszítéseket, beleértve a traumakezelést is; nagyobb beruházásokat szorgalmaz a közösségi alapú reziliencia terén, többek között a földrengésbiztos lakóépületekre, a helyi egészségügyi rendszerekre, az élelmezésbiztonságra és a nők megélhetésére vonatkozóan; felhívja a Bizottságot, hogy sürgősen növelje Afganisztán alapvető szükségletei és megélhetése támogatását, és növelje a nemzeti keretösszeget; felhívja a Bizottságot, hogy folytassa a humanitárius segítségnyújtás, a fejlesztés és a béke közötti kapcsolat keretében végzett munkát; emlékeztet arra, hogy a romló humanitárius helyzet és a jobb jövőre vonatkozó kilátások általános hiánya a destabilizáció és a radikalizálódás fokozódásához, valamint Afganisztánon belüli és határain túli lakóhelyelhagyáshoz vezethet; üdvözli a Bizottságnak a Globális Európáról szóló javaslatában[1] kifejezett azon szándékát, hogy növelje a rezilienciával kapcsolatos fellépések és az instabilitásra adott integrált válaszok uniós támogatását, és sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e tekintetben növeljék a rugalmas, többéves finanszírozást; ösztönzi az EU-t, hogy fokozza a regionális partnerekkel és a megbízható nem kormányzati szervezetekkel való együttműködését annak biztosítása érdekében, hogy a segélyek célba juttatása – ahol csak lehetséges – megkerülje a tálib beavatkozást;

4. mély aggodalommal állapítja meg, hogy a földrengések által sújtott, romba dőlt házakkal és használhatatlan mezőgazdasági területekkel teli régiókba rengeteg afgán család áramlik be, akiket Iránból és Pakisztánból erőszakkal toloncoltak ki; elítéli a kitoloncolások során elkövetett emberi jogi jogsértéseket; komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy ezekben a tartományokban ennek következtében további terhet nehezednek a humanitárius segítségnyújtás infrastruktúrájára; felszólítja Iránt és Pakisztánt, hogy haladéktalanul állítsák le az Afganisztánba irányuló kitoloncolásokat;

---

[1] A Bizottság 2025. július 16-i javaslata a Globális Európa létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (COM(2025)0551).

e tekintetben kiemeli annak fontosságát, hogy tiszteletben tartsák a visszaküldés tilalmának elvét, különösen az afganisztáni folyamatos konfliktus, instabilitás és az etnikai csoportok, a nők és a politikai ellenfelek üldözése fényében;

5. aggodalommal állapítja meg az afgán emberijog-védők, újságírók és más közéleti személyiségek helyzetét, akik az elmúlt évtizedben támogatták Afganisztán demokratikus fejlődését, és akik olyan dokumentumokat kaptak, amelyek lehetővé tették számukra, hogy ideiglenesen Pakisztánban tartózkodjanak; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy adott esetben és lehetőség szerint segítsék e személyek kérelmezési eljárását;

6. határozottan elítéli a tálibok számos nemi alapú korlátozását és diszkriminatív politikáját, amelyek megakadályozzák, hogy az afgán nők hozzáférjenek az oktatáshoz, az orvosi képzéshez, az egészségügyi ellátáshoz és a humanitárius munkához, ami a nemi alapú apartheid létrehozásához vezet; felszólítja az EU-t, hogy támogassa a nemi alapú apartheid emberiesség elleni bűncselekményként való elismerését; felszólítja Afganisztán de facto hatóságait, hogy oldják fel a nőkre vonatkozó valamennyi korlátozást, és felszólít a nők és lányok közéletben való teljes körű, egyenlő és érdemi részvételének azonnali helyreállítására; ismételten felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az afgán nők érdemben részt vehessenek a nemzetközi fórumokon és tárgyalásokon; kifejezetten sürgeti a de facto hatóságokat, hogy újra nyissák meg a nők előtt az egészségügyi oktatási központokat, tekintettel a női egészségügyi dolgozók drámai hiányára az országban;

7. felhívja a de facto hatóságokat, hogy haladéktalanul oldják fel a női humanitárius dolgozókra és diákokra vonatkozó korlátozásokat, tegyék lehetővé a nők számára a katasztrófareagálási erőfeszítésekben való teljes körű részvételt, és engedélyezzék a nőjogi szervezetek számára, hogy folytathassák a munkájukat Afganisztánban; kifejezetten felszólítja a hatóságokat, hogy haladéktalanul szüntessék meg a civil társadalmi szervezeteknek dolgozó nőkre vonatkozó valamennyi korlátozást, mind helyi, mind nemzetközi szinten, hogy folytathassák a munkájukat;

8. elítéli a nők elleni erőszak, többek között a szexuális kényszerítés és a szexuális erőszak, a kényszerházasság (gyermekházasság), a kapcsolati erőszak és a női nemi szervek megcsonkításának eseteit Afganisztánban;

9. ragaszkodik ahhoz, hogy a tálibok akadályozzák meg, hogy az al-Kaida, a Dáis, az Iszlám Állam Horászán vagy más terrorista csoportok és személyek afgán területet használjanak fel bármely más ország biztonságának fenyegetése vagy megsértése céljából, oly módon, hogy nem fogadják e csoportok tagjait, és megakadályozzák

őket a toborzásban, képzésben vagy pénzgyűjtésben; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezeket a kötelezettségvállalásokat nem teljesítik; sürgeti valamennyi érintett partnert, hogy fokozzák a valamennyi terrorizmusfinanszírozási hálózat felszámolására irányuló erőfeszítéseiket;

10. felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy fokozzák a tálibokra gyakorolt nyomást, többek között célzott szankciók, vagyoni eszközök befagyasztása és utazási tilalom révén az emberi jogok szisztematikus megsértéséért felelős tálib vezetőkkel szemben, és tartózkodjanak a tálibokkal való diplomáciai kapcsolatok újraindításától az Afganisztánról szóló, 2021. szeptemberi tanácsi következtetésekben meghatározott öt kritériummal összhangban;

11. felhívja a nemzetközi közösséget, hogy vonja felelősségre a tálibokat, többek között az ENSZ Afganisztánra vonatkozó független vizsgálati mechanizmusának létrehozása révén, és hajtsa végre a Nemzetközi Büntetőbíróság 2025. júliusi elfogatóparancsait Haibatullah Akhundzada legfőbb tálib vezető és Abdul Hakim Haqqani, a Legfelsőbb Bíróság tálib elnöke ellen, amelyeket nők és lányok üldözésével kapcsolatos emberiesség elleni bűncselekmények miatt adtak ki; támogatását fejezi ki a nemi hovatartozáson alapuló üldöztetéssel és az emberi jogok egyéb megsértésével kapcsolatos, folyamatban lévő vizsgálatok iránt;

12. üdvözli az Afganisztánra vonatkozó független vizsgálati mechanizmus létrehozását, válaszul az afgán áldozatok felhívására, ami jelentős mérföldkövet jelent az országban elkövetett nemzetközi bűncselekmények és a nemzetközi jog megsértése által sújtott afgán nép igazságra, igazságszolgáltatásra és elszámoltathatóságra való törekvésében; üdvözli továbbá az ENSZ különleges előadója megbízatásának megújítását, és megismétli az elszámoltathatóságra vonatkozó felhívását;

13. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az EU afganisztáni különmegbízottjának, valamint Afganisztán de facto hatóságainak.